DONDERDAG 14 DECEMBER 1837. BUREAU, WARMOESSTRAAT, N°. 206. N°. 25.

De Avondbode,

ALGEMEEN NIEUWSBLAD

VOOR STAATKUNDE, HANDEL, NIJVERHEID, LANDBOUW, KUNSTEN, WETENSCHAPPEN, ENZ.

Het ABONNEMENT voor 3 Maanden is, *te Amsterdam* ƒ 7.—
en voor de buitensteden, *franco* . . . . » 8.—
Brieven, Gelden, enz. moeten *franco* aan den Uitgever worden ingezonden.

ADVERTENTIËN van 7 regels of minder worden geplaatst voor ƒ 1,75, en de grootere tegen 25 Cents voor elken regel, buiten en behalve 35 Cents, die voor elke Advertentie en herhaling derzelve voor *Zegelkosten* moeten worden voldaan.

NEDERLAND.

ZITTING VAN DE TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL, *van den 12 December.*

Bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal, welke heden ten half drie vergaderde, is gelezen eene Koninklijke boodschap, waarbij, ter voldoening aan art. 58 der grondwet, mededeeling wordt gedaan van de gesloten overeenkomst tusschen dit rijk en het Koningrijk Saksen, betreffende *het aftogtsregt* (*jus detractus*).

Is gelezen eene missive van Z. Exc. den heer secretaris van staat, met overlegging, der door Z. M. verleende dispensatiën, gedurende de jongste afwezigheid van Hun Edelmogenden.

Beide deze stukken zijn voor notificatie aangenomen, en zullen worden gedrukt.

Namens de centrale afdeeling is rapport uitgebragt over de begrootingswetten voor 1838. Uit dit rapport bleek, dat er nog een aantal bedenkingen tegen de ontwerpen gemaakt zijn, dat er genoegzaam geene veranderingen van belang in dezelve zijn gekomen, en dat de regering voornamelijk explicatiën te dien aanzien gegeven heeft. Dit rapport zal worden gedrukt en rondgedeeld, en de discussiën over de ontwerpen zijn bepaald op aanstaanden vrijdag ten 10 ure.

Door den heer Rengers is, namens jonkheer H. Baerdt van Sminia, grietman van Tietjerksteradeel, aan de Kamer hulde gedaan van het werk getiteld: Nieuwe naamlijst van Grietmannen der provincie Vriesland, van de jongste tijden af aan, tot 1795, welk werk in de boekerij der Kamer zal worden geplaatst.

Zijn ingekomen vijf verzoekschriften, als 1°. van veenders in de provincie Drenthe, verzoekende verhooging van inkomende regten op de Steenkolen, tot bescherming van het binnenlandsch product, den Turf.

2°. Van de Kamer van koophandel en fabrijken te Schiedam, houdende bedenkingen tegen de onlangs voorgedra[illegible] voor betreft, de daarin vermelde bepalingen, betrekkelijk de Steenkolen.

3°. Van Korenwijn-stokers te Delfshaven, van gelijken inhoud, welke naar de daartoe benoemde kommissie zijn verzonden, terwijl verzoekschriften van Albert de Jager en Cunnegieter, beiden te Amsterdam woonachtig, ter zijde werden gesteld, als ongezegeld zijnde.

Bij monde van den heer Rengers is, namens de kommissie tot de petitiën, rapport uitgebragt, op een verzoekschrift van de zoogenaamde afgescheidenen te Utrecht en te Oud-Loosdrecht, om bevrijd te mogen worden van vervolgingen, ter zake hunner gemeenschappelijke godsdienstoefeningen, en tevens van de regterlijke vervolgingen en militaire inkwartieringen, die hen, ten gevolge van dien, worden aangedaan, en welke zij als strijdig met de grondwet beschouwen: mede op een verzoekschrift van grof- en hoefsmeden te Etten en Leur, in de provincie Noord-Braband, verzoekende vrijdom van den accijns op de steenkolen. Beide deze stukken zullen ter griffie worden gedeponeerd en de rapporten gedrukt.

De afdeelingen van de Tweede Kamer hebben heden het onderzoek, betreffende het tarief, ten einde gebragt.

De centrale afdeeling heeft heden andermaal eene conferentie gehad met Z. Exc. den minister van Finaniën, betrekkelijk de aanhangige begrootingswetten.

De antwoorden der regering op de militie- en woelingwet, zijn heden bij de Kamer ingekomen. De discussiën over beide deze wetten worden te gemoet gezien, onmiddellijk na de afdoening der begrootingswetten.

AMSTERDAM 12 Dec. — *Part. Corresp.* Wij vernemen van goederhand, dat de Luit. Kolonel de Steurs tot Kolonel is bevorderd, en dat, binnen kort, een uitvoerig verhaal van deszelfs lotgevallen op het Loopara-rif zal uitgegeven worden.

— Als eene waarschuwing voor ouders, en in het algemeen voor ieder, aan wien de zorg over kinderen opgedragen moge zijn, vermelden wij het ons gewordene treurige berigt, dat gisteren voormiddag, in de Ridderstraat, een tweejarig kind, hetwelk door de ouders alleen gelaten was, zwaar gebrand is geraakt, doordien deszelfs kleederen vlam gevat hadden aan een komfoor met vuur, hetwelk op den grond stond. Het kind is dezen ochtend in het gasthuis overleden.

's GRAVENHAGE, 12 Dec. Men verneemt, dat de terugkomst van Z. K. H. Prins Hendrik van Oranje, van Batavia, in de maand April of Mei aanstaande, in het vaderland wordt te gemoet gezien.

— Bij Koninklijk Besluit van 27 November jl., (*Staatsblad N°.* 66), is de onlangs te Deventer opgerigte maatschappij, onder de benaming van Rijn- en IJssel-stoomboot-maatschappij bekrachtigd, en de deswege tusschen de deelgenooten aangegane acte van overeenkomst goedgekeurd. Uit deze acte, welke op den 27 November 1837, ten overstaan van den Notaris Mr. Maurits Ernest Houck en getuigen, te Deventer, verleden is, blijkt, dat de maatschappij ten doel heeft, het aanleggen van geregelde veerten met stoombooten, voor het vervoer van reizigers en goederen, en wel vooreerst tusschen Amsterdam en Arnhem over de Zuiderzee, den IJssel en den Rijn; dat de maatschappij is aangegaan voor den tijd van twintig jaren, in te gaan met de dagteekening van het Koninklijk besluit van bekrachtiging; dat het maatschappelijk kapitaal bepaald is op eene som van drie honderd zestig duizend gulden, verdeeld in 360 aandeelen, ieder van ƒ 1000, waarvan bij het verlijden der acte deelgenomen is voor 223 aandeelen, met bepaling, dat het ontbrekende getal aandeelen binnen den tijd van een jaar, van de dagteekening der Koninklijke bekrachtiging zal moeten zijn geplaatst; dat de eerste storting op het bedrag der aandeelen, [illegible] honderd zal bedragen; en dat het tijdstip zoo van deze als van volgende betalingen, door kommissarissen en directeuren zal worden bepaald. Onverminderd den bovengestelden tijd van duur der maatschappij, is de ontbinding derzelve verpligtend bij een verlies van 40 ten honderd van het kapitaal, behoudens weder aanvulling van hetzelve, of voortzetting met het verminderde kapitaal, mits in beide gevallen, de goedkeuring des Konings daarop verkrijgende. Het reservefonds is bepaald op een cijfer van de zuivere winsten. Het bestuur der maatschappij is opgedragen aan J. H. B. graaf van Rechteren van Appeltern, B. J. Wervink, J. N. L. Bögel, J. D. C. baron van Heeckeren van Twiekel, W. A. baron Schimmelpenninck van der Oije, J. A. J. baron Sloet tot Oldhuis, R. van Romunde en Mr. W. H. Cort Jordens, als kommissarissen, en de heeren G. Westenenk en H. Budde G. Jz., als directeuren. Terwijl eindelijk aan de belanghebbenden opgelegd is de naleving der algemeene bepalingen en voorschriften, vervat in het Koninklijk besluit van 1 December 1833 (*Staatsblad* n°. 60).

— Op den 8 Dec. jl., heeft te Hondsholredijk de inwijding van het nieuw opgerigte Departement: «*Westlandsche dorpen*» der Maatschappij *tot Nut van het Algemeen* plaats gehad, waarbij eene talrijke, van alle zijden toegevloeide schaar, meest leden van het Departement, tegenwoordig was.

UTRECHT 12 Dec. Gisteren avond hebben de HH. studenten dezer hoogeschool eene serenade gegeven aan professor G. Moll, die het geluk mogt hebben, den verjaardag te vieren, waarop hij voor 25 jaren het hoogleeraarambt aanvaarde.

— Laatstleden Zaturdag avond is Z. H. E. de bisschop van Curium te Breda aangekomen, om een nieuw Roomsch-Katholijk kerkgebouw plegtig in te wijden.

STADSNIEUWS.

BEVALLEN. 11 Dec. G. C. Bosch Reitz, geb. Kuvel, D. — M. C. Reynvaan, geb. van de Poll, Z. — *Rotterdam* 11 Dec. A. C. G. de Bresset, geb. ten Sande, Z.

OVERLEDEN. 7 Dec. J. N. Schoeman, 72 j. — A. M. Beudeker, geb. Krop, 77 j. — 8 Dec. M. Doeff, 53 j. — 7 Dec. J. Goffree, 31 j. — *Weesp* 8 Dec. J. W. Vervoorn, 33 j. — *Gorinchem* 9 Dec. M. C Goudriaan, geb. v. Kricken, 70 j. — *Amsterdam* 9 Dec. A. Zweerts, 58 j. — C. T. J. P. Sanders, 1 j. — 10 Dec. J. P. Oltije, 73 j. — M. A. Jäger, 1 j. — 12 Dec. S. Bugge.

— In een der Brusselsche bladen vindt men een berigt uit Venlo, houdende, dat van daar den 25 Nov. eene bezending uit het stedelijk bestuur naar Brussel is op reis gegaan, om een bijzonder gehoor bij Vorst Leopold te vragen. De bezending had in last, om den Vorst met het diep verval van den handel te Venlo bekend te maken, en hem, om in den lijdenden toestand der stad ten minste eenigzins te gemoet te komen, eene versterking der bezetting te vragen.

— Daar het misschien noodig zal zijn eene gewapende magt te bezigen, om de bestaande geschillen tusschen België en het Duitsch verbond uit den weg te ruimen, is, naar men zegt, een stafofficier naar Arlon gezonden, om de aldaar aanwezige levensmiddelen en kampementsstukken in oogenschouw te nemen, en zouden 4 bataljons grenadiers en voltigeurs, welke te Leuven in garnizoen zijn, bevel hebben ontvangen om zich des noods marschvaardig te houden. Ook verspreidt zich het gerucht, dat de generaal Buzen tot militair bevelhebber van Luxemburg is benoemd.

— De beroemde violist Ole Bull, uit Noorwegen, is te [illegible] dat hij in deze stad eenige concerten zal geven.

— Binnen kort zullen te Brussel worden uitgegeven: de gedenkschriften van den generaal, graaf de Merode, grootvader van de heeren Felix en Werner de Mérode, en die met onderscheiding onder Philippus V en Karel II gediend heeft. Dit werk zal vele onbekende bijzonderheden bevatten, omtrent onze oorlogen met Frankrijk, en vooral omtrent den slag bij Oudenaarde waaraan deze generaal heeft deel genomen.

ENGELAND.

— Aan het bureau van Buitenlandsche zaken zijn zondag namiddag depeches van sir E. C. Disbrowe, onzen gevolmagtigden gezant te 's Gravenhage, voor den burggraaf Palmerston ontvangen. Daags te voren was laatsgenoemde minister eenen geruimen tijd aan ditzelfde bureau met den Franschen gezant bij ons hof werkzaam geweest.

— De Noord-Amerikaansche berigten luiden ongunstig voor de partij van den president van Buren, daar de meerderheid der verkiezingen in den geest der oppositie is uitgevallen.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT 9 Dec. Den 27 Nov. is te Gotha in den ouderdom van 81 jaren overleden, Frederik Willem Döring, bestuurder van het gymnasium aldaar, en een der bekwaamste Duitsche beoefenaren der oude letterkunde.

GÖTTINGEN 5 Dec. Een geacht Duitsch blad bevat het vol-

MENGELWERK.

HET TOONEEL VAN VOORHEEN EN THANS.

(*Ingezonden.*)

Verre van aan een vroeger tijdperk den roem, die van hetzelve uitgaat, te willen betwisten, om alzoo, met die uitgeplukte vederen, het onze te doen pronken, wenschten wij niets liever dan die verhevene talenten, welke eenmaal den roem van het nationaal tooneel hebben uitgemaakt, voor het tegenwoordig geslacht terug te kunnen roepen, ten einde hetzelve in onze bewondering te doen deelen.

Dan, ongelukkiger wijze is de kunst van tooneelspelen voorbijgaande, en laat geene kenteekenen na, dan in de herinneringen der aanschouwers; doch ook deze herinneringen worden door den tijd flaauwer, en sterven eindelijk met hen, die ze bewaard hebben, geheel weg.

Doch zoo zeer dit te bejammeren is, zoo is het evenzeer te betreuren, dat men zich als ware het bijvert, om de dooden (van wier bekwaamheden men dikwijls, nog alleen bij overlevering, kennis draagt), op te dagen, ten einde de levenden te beschamen.

Dikwijls hooren wij van schitterende tijdperken in de kunst gewagen, en daarbij de treurige toepassing maken, als of in het tegenwoordige daarvan niets overgebleven is; doch wij gelooven, dat de regels, welke de heer THÖNE, in zijn blijspel *oude en nieuwe Zeden*, DAALBERG in den mond legt:

Neen laat ons billijk wezen;
Met onpartijdigheid en van nabij beschouwd,
Was 't geen uitwendig blonk, niet altijd zuiver goud. enz.

hier in ook volkomen van toepassing zijn.

Wij hebben wel eens gevraagd waar die schitterende tijdperken dan eigenlijk begonnen en eindigden; doch kregen nimmer iets anders ten antwoord, dan: «Ja, men had WATTIER, BINGLEY, SARDET, mejuffrouw SARDET, CRUYS, CROSSE en zoo vele anderen.» Dit, zoo vele anderen, beschouwen wij als een noodschoot, waardoor men een' grooten ophef tracht staande te houden; want waarlijk, van die zoo vele anderen, zijn geene namen met roem overgebleven, ten ware men tot vroegere dagen wilde opklimmen, wanneer men, onder zoo vele anderen, eenen CORVER zou ontmoeten, die als de waarachtige hervormer van onze nationale kunst verdient aangemerkt te worden, en wiens tooneel eene wezenlijke oefenschool voor jeugdige talenten, onder zijne bestiering, was. Waaruit dan ook onze tegenwoordige Amsterdamsche schouwburg, bij deszelfs eerste opening, is voorzien geworden.

Doch wil men zich overtuigen, dat het in dat tijdvak ook alles geen goud was wat er blonk, dan leze men, wat die groote man geschreven heeft; de eenvoudigheid, waarmede hij zijne gevoelens en bevindingen heeft medegedeeld, dragen het onmiskenbaar bewijs der waarheid, en wij durven ieder liefhebber der kunst, en ieder tooneelspeler vooral, de lezing daarvan aanbevelen.

Dan laten wij tot de bedoelde tijdvakken terugkeeren: wij hebben namen genoemd, waarover wij verpligt zijn ons nader te verklaren, willen wij anders niet verdacht gehouden worden, van aan ware verdiensten te kort te doen.

WATTIER, dezen naam kunnen wij niet, dan met aandoeningen van eerbied en bewondering uitspreken. Hij herinnert ons die verheven gewaarwordingen, welke zij, door woorden en gebaren, wist op te wekken, die deelneming in het edele en schoone, waarmede dit wonder in de kunst alle zielen vervulde. De naam van WATTIER omvat alles, wat in de tooneelspeelkunst voortreffelijk is te noemen; en zoo men immer reden heeft gehad den ondergang van het treurspel te betreuren, dan was het zeker op het tijdstip, toen zij de schepter van MELPOMENE heeft nedergelegd.

De natuur had haar met alle gaven begunstigd, welke, bij eene goede ontwikkeling, geschikt zijn, het toppunt der kunst te doen bereiken; en nog nimmer zagen wij, noch bij inlandschen, noch bij vreemden, zoo vele in één voorwerp vereenigd. Zij had het geluk in de school van CORVER hare eerste proeven te mogen wagen, en het voorbeeld van dezen grooten meester gaf haar, reeds in haren jeugdigen leeftijd, aanleiding, de waarheid als grondslag van hare studiën aan te nemen; maar ook ter eere van hare tijdgenooten, moeten wij aanmerken, dat het haar aan geene bemoediging heeft ontbroken; geen weg was haar gesloten; in eenen leeftijd, waarin de geest van opwekking de krachten ontwikkelt, mogt zij, verre van tot werkeloosheid gedoemd te zijn, alles wat haar lustte aangrijpen, men had het zich tot eene behoefte gemaakt, haar te zien, en juichte haar zoo wel in de *Dorine* als in de *Fedra* toe; en eerst na alles doorloopen en zich in alle karakters geoefend te hebben, bepaalde zij zich bij uitsluiting tot het treurspel, en liet de heerschappij in drama en blijspel aan HELENA SNOEK over (*).

(*) Men zal zich misschien verwonderen, dat deze naam niet onder de bovengenoemde geteld is; doch dezelve behoort eigenlijk tot een later tijdvak, dan waarop wij thans het oog hebben: wij zullen welligt nader gelegenheid hebben van deze allezins verdienstelijke tooneelspeelster te spreken. Ook geldt het, voor thans, voornamelijk het treurspel.

gende: «Ten einde de valsche geruchten, welke men verspreid heeft, tegen te gaan, hebben de gedeputeerden der regering en der burgers van Göttingen openlijk bekend gemaakt, dat zij aan Z. M in het geheel geen adres overhandigd hebben, ook zelfs geen zoodanig, waarin het voorstel der 7 professoren werd afgekeurd. Als leden van den Senaat der universiteit weten wij zeker, dat hare gedeputeerden noch een adres, noch ooit een verzoek van wege den Senaat, dit voorstel betreffende, ontvangen hebben.

H. Dahlman. Allbrecht.»

Leipzig 5 Dec. Heden werd alhier ter eere van den burgemeester D. Leutrich, een fakkeltogt door het genootschap der boekdrukkers gegeven.

Voor des burgemeesters huis werd door eenige leden uit den trein, welke uit 500 leden, meestal in feestgewaad gekleed, en uit 400 fakkels bestond, een geschrift overhandigd, waarin hunne dankbaarheid jegens hem stond uitgedrukt. Na hetzelve ontvangen te hebben, dankte de burgemeester voor de opmerkzaamheid, welke men hem bewees, en eindigde, na hulde aan den Koning gebragt te hebben, die, in verband met de Stenden, op het geluk des volks zoo ijverig is bedacht, waarin met luide vreugdekreten werd toegestemd. Vervolgens ging de optogt, na nog eenige gepaste liederen gezongen te hebben, uiteen.

Kiel 4 [illegible] in ons land geene gewapende sluikhandelaars, ten minste men zag dezelve zeer zelden, doch nu sedert kort is zulks wel het geval.

Een' ambtenaar, die niet verre van Neumunster eenen bevrachten wagen op den weg wilde doen stil houden, werd het paard onder het lijf met een pistoolschot doodgeschoten, de voerman was, zegt men, van Hamburg af, door twee gewapende personen begeleid; men verzekert, dat de maatregelen tegen het smokkelen thans strenger zijn dan vroeger.

ZWITSERLAND.

Bern, 3 Dec. Toen men heden morgen in de Franciskaner kerk de heilige communie wilde uitdeelen, vond men dat het tabernakel gebroken was, en het zilveren vergulde ciborium met de hostiën en de monstrans gestolen waren. Waarschijnlijk heeft zich de dief, den vorigen avond in de kerk, welke gewoonlijk eerst laat gesloten wordt, verscholen, daar men noch gebrokene glazen, noch eenige opengebrokene deur ontdekte.

FRANKRIJK.

Parys 11 Dec. *Part. Corresp.* De hertog van Nemours is dezen morgen met de stoomboot *l'Union* alhier aangekomen, alwaar hij door een groot aantal Nationale gardes met eene aanzienlijke menigte officieren van verschillenden rang, en hooge ambtenaren, is ontvangen.

H. H. K. K. H. H. de hertog en hertogin van Wurtemberg, worden tegen den 1sten Januarij te Parijs verwacht.

— Dezer dagen is alhier in de gehoorzaal van de eerste Kamer van het Koninktijke Hof, de beeldtenis van Christus, die daaruit, na de omwenteling van 1830, was weggenomen, weder geplaatst geworden. Deze schoone schilderij wordt toegeschreven aan van Eijck, bijgenaamd Jan van Brugge, die in de 14e. eeuw geleefd heeft.

— Het is opmerkenswaardig, hoe het getal der te vondeling gelegde [illegible] toeneemt. Van 1816 tot 1835, heeft dit getal niet minder dan 103,189 kinderen bedragen, en hetzelve neemt steeds toe. Het bestuur van het gesticht voor vondelingen heeft, gedurende dien tijd, omstreeks 18 millioen francs daaraan besteed. Van bovengemelde kinderen zijn niet meer dan 16,000 in het leven gebleven, zoodat het behoud van elk kind op ruim 1,100 francs is komen te staan.

— De aartsbisschop te Parijs heeft zijn bevel, dat geen orkest-muzijk bij de mis zou mogen gehoord worden, ingetrokken.

— Men schrijft uit Rouaan, dat een jonge leeuw, die door den hertog van Nemours uit Afrika is medegebragt, en die zich den 9 nog op de stoomboot bevond, op welke de prins aan boord was, omtrent 15 uren van Rouaan, in de Seine gevallen is, en zich van daar in de nabijgelegene streken begeven heeft, alwaar de bewoners niet weinig van zulk een vreemd bezoek zullen verbaasd staan.

— Eene nieuwe godsdienstige sekte heeft zich in het departement *du Cher* opgedaan. De nieuwe kerk is te St. Amand gevestigd en draagt den naam van *Nieuw Jeruzalem*; de hoogepriester is de heer Lebons-des-Guays, oud onder-prefekt en gemeente-raad.

— Drie aanzienlijke kapitalisten, waaronder de heer Aguado genoemd wordt, zouden zich vereenigd hebben tot het doen eener leening, ten behoeve van de Koningin Regentes van Spanje. Men spreekt van 200 millioen francs.

— Heden verspreidde zich bij het Ministerie van Oorlog het gerucht, dat de generaal Valée door eene télegraphische dépêche over Toulon het bevel heeft ontvangen, om naar Frankrijk terug te keeren. Wij hebben geene juiste inlichtingen omtrent dat berigt kunnen verkrijgen, hetwelk, naar men zegt, in betrekking staat met het te doene voorstel, om de in Afrika veroverde plaatsen in bezit te houden, waaromtrent men zich, alvorens het aan de Kamers wordt voorgedragen, met den nieuw benoemden gouverneur ernstig wilde onderhouden.

— Volgens een dagorder van den generaal Bugeaud, te Oran uitgevaardigd, moeten al de korpsen, die zich in Afrika bevinden, zich met den landbouw bezig houden, zoo om daardoor het lot van den soldaat te verbeteren, als om tot het koloniseren van het land mede te werken. De troepen die bestemd zijn om aldaar te blijven, zoo als zouaven en Spahis, moeten dadelijk beginnen den hun aangewezen grond te bebouwen en te beplanten, als mede putten graven, waterleidingen aanleggen en huizen oprigten. De Zouaven zullen bij het zoogenaamde Vierkante Huis zich vestigen, en reeds is hun land gegeven om aardappelen te telen, terwijl de Spahis Miserghine tot garnizoen krijgen en er een dorp moeten aanleggen.

Part. Corresp. Bayonne, 7 Dec. Men maakt hier veel gerucht van de ontdekking van een Carlo-Legitimistisch kommitté te Bordeaux. De gevondene briefwisseling zou een groot aantal aanzienlijke personen in verdenking brengen.

De generaal Cordova, de graaf Toreno en de heer Galiano zijn door Canfranq gereisd; zich begevende naar Madrid, waar zij met groot ongeduld verwacht worden; men schijnt hen te willen raadplegen, omtrent de zamenstelling van een nieuw Ministerie.

— Dagelijks komen hier overloopers aan; de meeste behooren tot de laatste ligting, door Don Carlos bevolen; in sommige plaatsen wordt deze ligting met eene groote gestrengheid doorgedreven; in andere ontmoet dezelve bijna onoverkomelijke zwarigheden.

— Men verwondert zich hier algemeen over de werkeloosheid van Espartero. Don Carlos bevond zich nog den 4 te Amurio, met den generaal Uranga, als adjudant.

— Volgens een loopend gerucht zou Espartero het bevelhebberschap aan den generaal Latre overgedragen hebben en naar Madrid vertrokken zijn.

— Den 7 dezer zijn te Bayonne een aantal lakenfabrikanten, uit het zuiden van Frankrijk, aangekomen, om aan het leger van Don Carlos, hetwelk geheel op nieuw moet gekleed worden, laken te leveren. Reeds waren groote partijen laken voordeelig gekocht, voor dat deze kooplieden alhier aankwamen.

— De troepen der Koningin, welke thans in Navarra vereenigd zijn, bestaan uit 42 bataljons infanterie en 12,00 paarden. De Tiradores, die gevonnisd waren om naar Ceuta te worden gebannen, zijn in vrijheid gesteld, en bestaan in twee kompagniën, onder den naam van Sulva Guardias de Navarra. De officieren van het 2de bataljon, die tot 4 jaren gevangenisstraf waren veroordeeld, hebben een verzoek van gratie aan H. M. de Koningin ingediend, en daarbij aangevraagd de eer te mogen hebben om de wapens wederom, als gewone soldaten, op te vatten.

— De graaf van Luchana heeft den 28sten aan de Ayuntamiento van Pampeluna 30,000 Duros aangevraagd om zijne troepen te betalen. Dezelfde generaal heeft in de dorpen van Navarra laten aankondigen, dat alle familiën, welke hunne woningen verlaten hebben, binnen 14 dagen moeten terugkomen, en dat zij en hunne eigendommen, in dat geval, zullen geëerbiedigd worden, doch bij het niet opvolgen van dit bevel, zullen dezelve worden verbeurd verklaard.

— Volgens opgave, is het leger van Don Carlos zamengesteld als volgt: in Navarra bevinden zich 9,580 man; in Alava 4,840; in Guipuscoa 4,950; en in Biscaye 4,670; behalve deze staan nog ter zijner beschikking in de genoemde vier provinciën 150 kavaleristen, 250 Artilleristen en 14 bataljons Castilianen en Valencianen, ieder van 500, te zamen 7,000 man; welk een en ander een totaal van 31,240 man uitmaakt. Het eerste bataljon guides van Alava is afgeschaft.

— Men schrijft uit Vittoria, dat al de troepen van het garnizoen zich naar Belono hebben begeven, om bij de uitwisseling van 400 soldaten en 50 officieren van de beide partijen tegenwoordig te zijn.

SPANJE.

Madrid 3 Dec. Het gouvernement heeft onaangename tijding ontvangen, dat de brigadier Albuin door de Carlisten bij Fuente el Freno geslagen is. Deze nederlaag stelt het lot van Ciudad-Real, Manzanares, en zelfs Toledo in de waagschaal. In Estramadura wordt de stand van zaken van dag tot dag ernstiger. Guadeloupe is in eene wapenplaats veranderd, waar de Carlisten kanonnen gieten, geweren maken, en levensmiddelen bijeenverzamelen. De fortificatiewerken en de krijgstoerustingen worden door een Franschingenieur, welke in het vorige jaar bij het gevolg van Gomez uit de Baskische provinciën aldaar aankwam, bestuurd. — De Carlisten bedreigen, naar men verzekert, de mijnen van Almaden, welke zij tot hun voordeel willen bewerken; men berekent, dat men, om de rust in deze ongelukkige provincie te bewaren, meer dan 15,000 welgewapende en geoefende mannen zou behoeven, terwijl zich aldaar thans slechts 2,000 mannen bevinden, naauwelijks in staat, veld te kunnen houden, en wat de hulptroepen van Portugal betreft, daarop is niet te rekenen.

Saragossa 2 Dec. Men verneemt, dat Oraa zich den 28sten nog te Castellon bevond, dat de kolonnen van Ternandes en Buil te Betera waren, en dat Fellada, zonder verontrust te worden, te Chelva bleef.

Cabrera is met al zijne troepen den 23sten naar Alcobacer getrokken.

— Volgens berigten van de grenzen van Katalonië, d. d. 6 Dec., heeft de brigade van Carbo, sedert twee dagen, Puycerda verlaten, haren weg naar Seu d'Urgel nemende; doch daar de Carlisten de brug te Bac hebben verwoest, is hij eerst heden de Sègre overgetrokken.

De troepen van Don Carlos schijnen bewegingen te maken, om zich te vereenigen, en Ros d'Eroles wacht versterking.

— H. M. de Koningin heeft eigenhandig de ordonnantie van het terugroepen van Campuzano en de benoeming van d'Espeja geschreven en aan Bardayi gezonden.

RUSLAND.

St. Petersburg, 29 Nov. Z. M. de Keizer heeft bij eene Ukase de beide prinsessen Anna en Anastasia, dochters van den generaal-veldmaarschalk vorst van Warschau, graaf Paskewitsch-Erivanski, benoemd tot hofdames van H. M. de Keizerin.

— Om zich van de kolossale werkzaamheden aan de Isaaks-kerk alhier, een denkbeeld te vormen, moet men zich een hemelhoog gebouw voorstellen, geheel van marmer en brons, uitgezonderd 112 zuilen, van gepolijst rood graniet, elk in het bijzonder uit één stuk vervaardigd. De 4 gevels zijn ieder met een bronsen basrelief van 112 voeten lang versierd. In het midden praalt een dom van 109 voet in doorsnede, met een verguld koepeldak, en weder door eene kolonade omgeven, welke zich op het hoofdgebouw, 168 voet boven den grond, verheft; aan de hoeken van den dom ziet men 4 kleine, eveneens vergulde koepels. Het buitenste gedeelte van het gebouw zal waarschijnlijk in 1841 voltooid zijn. Thans houdt de heer van Montferrand zich bezig om de 24 zuilen, welke den dom zullen omringen, op derzelver hoog standpunt te plaatsen. De eerste dezer pilaren werd den 22 Nov. in tegenwoordigheid van eene menigte aanschouwers opgerigt. De grootste kunst bestond daarin, om eene zwaarte van 200,000 ℔ op eene dergelijke hoogte te brengen.

— Men meldt van de Bosnische grenzen, dat de stadhouder van Bosnië, Wedschihi Pacha, zich ijverig bezig houdt met de organisatie dier provincie. Hij heeft alle kapiteins-plaatsen ingetrokken en daarvoor Musselims benoemd; hij alleen schijnt de man te zijn, wien de hervorming in Bosnië is voorbehouden. Hij bezit ten minste al de daartoe vereischte eigenschappen, waaronder moed, karaktersterkte, list, gruwzaamheid, grootmoedigheid en een onverzettelijke wil, de opmerkelijkste zijn. Duizend menschenlevens zijn niets voor hem, zoodra dat offer, een voor hem onvermijdelijk middel is, om zijn doel te bereiken. Zulks is ten duidelijkste gebleken bij gelegenheid der zamenzwering van Ali Wedaitsch Pacha en Himsa Effendi, toen hij de schrikkelijke moorden en plunderingen, aan de medestanders der rebellen in de steden Jajasz, Maidan, Bieling enz., bedreven, koelbloedig en als een rustig aanschouwer gadesloeg.

Odessa, 17 Nov. Op zijne reize door de zuidelijke provinciën des rijks, heeft Z. K. K. H. de Grootvorst, troonsopvolger, ook de in den kreits Melitopol bestaande Mennonitische koloniën bezocht, die meestal van akkerbouw en veefokkerij bestaan en zich in eene bloeijende welvaart bevinden.

TURKIJË.

Smirna, 11 Nov. De in Arabië staande troepen des Onderkonings zijn, in ellendigen toestand, te Kaïro teruggekeerd. Zij komen bij hoopen aan, en verhalen, dat het aan den opperbevelhebber Churchud Pacha, alleen door de opoffering van twee battaljons, die in de pan gehakt werden, gelukt is, het overige zijner troepen te redden. In weerwil van den ongelukkigen uitslag dezer onderneming, worden de toebereidselen tot eene tweede gemaakt. Ook van de Abijssinische grenzen zijn ongunstige tijdingen ontvangen; volgens deze zouden eenige honderd man Egyptische troepen door de inwoners vermoord zijn.

Na deze beschouwing zouden wij bijna verpligt schijnen, de verregaande meerderheid aan dat tijdvak toe te kennen; maar wij meenen te mogen volhouden, dat het *alles* geen goud was wat er blonk. Het is waar, naast haar stond BINGLEY, wien men ook den lauwer in het treurspel niet kon ontzeggen; schoon hij in het blij en tooneelspel zich eenen even onvergankelijken roem verwierf. — Cruys, die bij eene ranke gestalte een allerspreekendst oog en gelaat vereenigde, [illegible] aan hare zijde [illegible] liep ook alles af. Want SARDET, die in de eerste jonge rollen in het treurspel geplaatst werd, was verre van voor dit vak berekend te zijn. Bij een niets afdoend en zelfs een eenigzins ongunstig gelaat, en kleine gestalte, voegde hij eene eenzelvige wijze van opzeggen, welke hij door het altijd op gelijke wijze uitslaan der armen, als maatslag ondersteunde; en welke beweging wel eens bij die van een' molen vergeleken werd. Overigens was hij in het blijspel zeer verdienstelijk: hij was een uitmuntende *Hoefsmid* en *Kuiper*, enz.; maar hem ontbrak die verhevenheid, welke eene volstrekte behoefte is om in het treurspel uit te munten; zelfs het karakter van een *glorieux* was boven zijn bereik.

Croese, die eene buitengewoon groote, zeker voor het tooneel niet gunstige gestalte had, mogt men beschouwen als een zeer goed opzegger van verzen; met een meer dan gewoon geheugen begunstigd, was hij altijd prompt in zijne rollen; doch te vergeefs zocht men bij hem die onderscheiding van karakters of die levendigheid van spel, waardoor ziel en leven aan het treurspel wordt bijgezet.

Mejufvrouw SARDET was eene zeer verdienstelijke [illegible] speelster, ook in het treurspel; hare [illegible]; doch haar spel was meer eene vrucht van [illegible] doordringen in de geheimen der kunst. Corver had vroeger veel werks van haar gemaakt, en wat zij onder zijn opzigt geleerd had, was zeker wel het beste van het geen zij immer voortbragt. Later moest zij de mededinging met WATTIER opgeven: zij vergenoegde zich dan ook met mindere vakken, en wij hebben haar nog aan de zijde van genoemde uitmuntende vrouw, zeer verdienstelijk, de rol van ENONE in *Fedra* zien vervullen.

Om een enkel voorbeeld van het *ensemble*, welk dat tijdvak opleverde, aan te halen: wanneer men een GASTON en BAYARD zag opvoeren, stelde ons WATTIER de *Euphemia* op eene onvergelijkelijke wijze voor; BINGLEY vervulde het karakter van AVOGARO, met al die kracht, met al die listigheid, welke de dichter er aan gegeven had; CRUYS was een uitmuntende BAYARD. Maar men stelle zich voor, hoeveel dit *ensemble* te lijden had, wanneer SARDET, met die eigenschappen, welke wij naar waarheid beschreven hebben, voor den edelen vurigen GASTON optrad. Het is waar, die edele rol is later nog wel eens in ongelukkiger handen gevallen; doch dat behoort niet tot het bedoelde tijdvak.

Een bijzonder voordeel voor dat tijdvak mag gerekend worden, dat er bij het publiek eene wetgeving bestond, welke zich der zake aantrok; de schouwburg had zijne bestendige bezoekers, en oordeelkundige mannen vereenigden zich om het goede te ondersteunen. Het voorregt der dichters, die hunne talenten aan het tooneel hadden gewijd, bepaalde zich tot den toegang in den bak. Men heeft hun, (en waarlijk niet zonder regt), naderhand eene ruimere erkentenis hunner verdiensten bestemd, door hun een' algemeenen toegang op alle plaatsen te geven; [illegible] Toen zij hunne plaats op de eerste banken in den bak hadden, bestond er eene vereeniging, en bij hen voegden zich andere mannen van oordeel: hierdoor behield het *parterre*, zoo als bij alle beschaafde volken, den boventoon; het goede bleef niet onopgemerkt, en de hulde, welke het gevoel aan ware verdiensten bragt, kon niet door woest geschreeuw verdoofd, of onder listige kabalen belemmerd worden. Het middelmatige en zwakke werd met toegevendheid door hen geleid, indien de omstandigheden het niet anders toelieten; doch waar achteloosheid, pligtverzuim of moedwil de kracht der voorstellingen ondermijnden, was het vonnis van deze geduchte regtbank streng, en werd met nadruk uitgevoerd. Verdienstelijke kunstenaars konden zich over geene laauwheid beklagen, en het bestuur vond, om het goede te bevorderen, eenen krachtdadigen steun in de *habitués* van de eerste banken van den bak.

Uit de opgegevene omstandigheden en het oppervlakkig overzigt over hen, die eenmaal den luister van den Schouwburg uitmaakten, zullen wij ons echter kunnen overtuigen, dat het tegenwoordig oogenblik niet ongeschikt is, om ook evenzoo een luisterrijk tijdstip voor den Schouwburg te doen aanbreken, en den veel belovenden, jeugdigen talenten de moed niet behoeft te ontzinken, om eenmaal in den roem hunner voorgangers te deelen.

Ons bestek laat niet toe, hier ook volgende tijdvakken in vergelijking te brengen, echter achten wij hier onze taak niet voor afgedaan, maar stellen ons voor, daarop nader terug te komen.

T.

BEURSPRIJZEN DER EFFECTEN.

OMSCHRIJVING DER EFFECTEN.	Amsterdam, 13 December, 4½ ure. volg. de Socᵗ. tot nut des Obligatiehandels — van	tot	gebleven	volgens de Effecten-Societeit — laagste	hoogste	gebleven	London. 9 Dec.	Parijs. 11 Dec.	Antw. 12 Dec.	Weenen. 5 Dec.	Berlijn. 8 Dec.	Frankf. 10 Dec.	Hamb. 9 Dec.
Nederl.... Werkelijke Schuld.... a 2½ %	53¼	53½	53 5/16	53 5/16	»	»	54 à 54¼	»	53¾	»	52½	53⅛	53
Dito dito.... » 5 »	101½	101¾	101⅝	101⅝	»	»	102⅝ à 102⅞	»	»	»	99¾	»	»
Uitgestelde dito.... » »	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3%	»	»
Kansbiljetten.... » f	22½	23	22¾	22¾	»	»	»	»	»	»		»	»
Amortisatie-Syndicaat. » 4½ %	93½	94	93 13/16	93¾	93 13/16	93 13/16	»	»	»	»	»	93⅝	»
Dito dito.... » 3½ »	76¾	77	76 13/16	76 13/16	76⅞	»	»	»	»	»	»	76⅝	»
Domein Losrenten.... » 5 »	»	»	»	»	»	»	»	»	97½	»	»	»	»
Schatkistbiljetten.... » 4 »	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Handel-Maatschappij.. » 4½ »	171¾	172¼	172⅛	171⅞	172⅛	172⅛	»	»	»	»	»	»	»
Nieuwe dito.... » 4½ »	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Nieuwe dito 1837... » 4½ »	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Entrepôt-Dok.... » 4½ »	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Oost-Indische Leening. » 4 »	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Dito.... » 5 »	99¾	100¼	100	100	»	»	100⅝ à 100⅞	»	»	»	»	»	»
Aandeelen Kansbiljetten » 4 »	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Dito Spoorweg.... » »	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Engeland. Geconsolideerde.... » 3 »	»	»	»	»	»	»	93⅝ à 93⅞	»	»	»	»	»	»
Gereduceerde.... » 3 »	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Frankr... Inschrijving.... » 5 »	»	»	»	»	»	»	»	107.85	»	»	»	»	»
Dito.... » 3 »	80¾	81	80⅞	80⅞	»	»	»	79 40	»	»	»	»	»
Bank-Actiën.... » fr.	»	»	»	»	»	»	»	2570	»	»	»	»	»
Spanje.... Ardoin's van £ 85.. » 5 %	19¾	20¼	20	19 15/16	20 1/16	20	»	»	20⅛	»	»	[illegible]	19
Dito onbep. Stukken. » 5 »	19½	19¾	19⅝	19 9/16	19⅝	»	19¼ à 19½	20⅝	»	»	»	»	»
Passive.... » »	»	»	»	»	»	»	4¼ à 4½	4½	»	»	»	»	»
Deferred.... » »	7½	8	7¾	7¾	»	»	7¼ à 7½	7	7½	»	»	»	»
Fransche Uitgestelde.. » »	6	6¼	6 3/16	6⅛	6 3/16	6⅛	»	»	»	»	»	»	»
Engelsche dito.... » »	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Portugal. Oblig. te Londen.... » 5 »	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Dito dito nieuwe. » 5 »	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Dito dito 1836 » 5 »	»	»	»	»	»	»	29¾ à 30¼	»	»	»	»	»	30½
Dito dito nieuwe. » 3 »	19	19½	19⅜	19¼	19⅜	19⅜	19¼ à 20¼	20	»	»	»	18½	20
Napels.... Certific. bij L. & B... » 5 »	»	»	»	90½	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Dito bij Falconnet. » 5 »	»	»	»	»	»	»	»	98.10	91¾	»	93¾	»	»
Dito bij Rothschild. » 5 »	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	102⅝	»	»
Aandeelen Tavoliere.. » 3½ »	»	»	»	»	»	»	»	»	39	»	»	»	»
Dito dito te Parijs. » 3½ »	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Rome..... Oblig. 1834.... » 5 »	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Rusland.. Hope & C. 1798—1816. » 5 »	104¼	104¾	104½	104½	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Dito 1828 en 1829. » 5 »	104¾	105¼	105	105	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Cert. dito 1831 en 1833. » 5 »	96½	96¾	96⅝	96⅝	»	»	»	»	»	»	102⅝	»	97½
Oblig. te Londen.... » 5 »	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	112	»	107½
Certific. te Hamburg. » 5 »	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	107¼	»	101¾
Inschrijving in Assign. » 6 »	66¼	66½	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Certific. van dito.... » 6 »	66¾	67	66⅞	66⅞	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Polen.... Aand. met loting fl. 300. » f	»	»	»	»	»	»	»	»	118	»	66¾	66½	131½
Dito dito fl. 500. » »	»	»	»	»	»	»	»	»	137¼	»	77⅞	77⅞	154
Oostenr... Metaliek.... » 5 %	100½	100¾	100⅝	100⅝	»	»	»	»	105	105⅝	108½	104⅞	104¾
Dito.... » 4 »	»	»	»	»	»	»	»	»	»	100⅜	103¼	»	»
Dito.... » 3 »	»	»	»	»	»	»	»	»	»	78¾	80½	78 3/16	77¾
Dito.... » 2½ »	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Dito te London.... » 5 »	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Weenerb. bij Goll & Co. » 5 »	102½	102¾	102⅝	102⅝	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Dito.... » 4 »	93½	94	93¾	93¾	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Bank-Actiën.... » f	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1410	964	1687	1304
Partial-Loten.... » 4 »	»	»	»	»	»	»	»	»	431	»	»	»	»
Dito Rothsch. fl. 100. » »	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Dito dito fl. 500. » »	»	»	»	»	»	»	»	»	720	120¾	120½	119⅜	119
Darmstadt Loten. fl. 50. » »	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	60⅝	»
Dito fl. 25. » »	»	»	»	»	»	»	»	»	24¼	»	14¼	24⅜	»
Pruissen.. Geldleening.... » 4 %	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	101%	»	»
Aandeelen. R. 50. » f	110¾	111¼	111	»	»	»	»	»	»	»	63¾	63⅝	126½
Baden.... Loten. fl. 50. » »	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Denemark. Negot. te Londen.... » 3 %	»	»	»	»	»	»	73¾ à 74¼	»	73¾	»	74¼	»	71
Braziliën Bij Rothschild.... » 5 »	78½	79	78¾	78¾	»	»	78½ à 79	»	79⅜	»	»	»	»
Dito 1829.... » 5 »	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Amerika.. 3 sted. Crommel. & Zoon. » 5 »	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Moris-Kan. bij Willink. » 5 »	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Louisiana bij Hope & C. » 5 »	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

Effectenberigten.

Parijs, 11 Dec. De Beurs opende in eene willige stemming en stegen 3 pCt. tot 79 50, eenige verkoopen deden dezelve weder terruggaan tot 79.40, zoo als de koers vast blijft. 5 pCt. volgden de beweging der 3 pCt., en na 107.95 geweest te zijn, blijven zij 107.85. Bankactiën 10 fr. hooger, Napels prijshoudend. Spaansche fondsen blijven voortdurend tusschen 20¾ en ⅞.

Er liep een gerucht, dat drie kapitalisten overeengekomen waren omtrent de voornaamste punten van eene nieuwe leening voor de Koningin van Spanje, groot 200 millioen francs. De Heer Aguado zoude een der contracterende zijn, en de Heer Toreno een der agenten dezer Negotiatie; de eerste voorwaarde van dit financiëel voorstel zoude zijn, de wederinvoering en handhaving van het Statut Royal.

Portugesche waren op nieuw meer gevraagd, tot hoogeren koers. Haïti 10 fr. hooger, dezelve zijn genoteerd fr. 365.

Na de Beurs 3 pCt. 79 37½. Wisselk. Amst. 1/m. 56⅝, 3/m. 57⅛.

Antwerpen, 12 Dec. Gisteren avond was er veel handel in Ardoins, à 20 3/16, ¼, 5/16, en bleven zij 20¼ g. op den 20ᵉⁿ. Aan de Beurs opende men 20¼, 5/16 g., doch plotselings vertoonden zich vele verkoopers, waardoor de koers successief tot 19⅞ daalde, zoo als de prijs op den 20ᵉⁿ blijft en 19 15/16 kontant, Premie Ardoin 1/m. 20¼, dᵗ. 1 pCt. op ultimo 20¼, dᵗ. ⅜. Brazilië zeer gevraagd, 79½ g., 80 p., Nassau loten 22⅜ p.

Brussel, 12 Dec. (3 *ure*). De zaak, betreffende het bosch Grunewald, had eenigen invloed aan de beurs, uithoofde men daarin nieuwe politieke verwikkelingen te gemoet ziet, hetwelk gevoegd bij den lageren koers van Parijs, eene flaauwe stemming veroorzaakte op onze markt, en waren alzoo alle Industriële en Nationale fondsen tot lageren koers aangeboden. Spaansche fondsen mede iets lager 19⅞, doch tot dien prijs waren er zeer veel koopers. In Aandeelen Keulsche Spoorweg was geen handel.

Berlijn 10 Dec. Met weinig handel was de koers der buitenlandsche Fondsen iets lager.

Hamburg 9 Dec. In Fondsen was heden weinig handel, en geene variatie.

AMSTERDAM, 13 December, 1837.

Binnenlandsche Fondsen waren heden algemeen iets minder vast en voornamelijk Integralen tot lageren koers aangeboden.

Aand. Handel-Maatsch. blijven, na 171⅞ geweest te zijn, ten slotte als [illegible] Rotterd. Spoorweg 118¾ a ¼.

[illegible] den lageren koers van Antwerpen, waren Ardoins heden [illegible] tot den prijs van 20 pCt. vertoonden zich eenige koopers, [illegible] zeer vast blijven.

[illegible] fondsen, met eenigen handel tot hoogeren koers gevraagd.

[illegible] en Oostenrijksche prijshoudend. Weener Certificaten zijn gedaan à [illegible] pCt.

In Zuid Amerikaansche, ook in Grieksche, was en handel en variatie onbeduidend.

Griekenl. [illegible] à £ 500 14⅝; à £ 300. 14[illegible]. Roode dito à £ 100. 14. [illegible] à £ 200. 77½. Mexico nieuwe 5 pCt. 27[illegible] Columbia 2de Leening, [illegible] 19½. Coupons Columbia onbep. f 3¼ [illegible] f 3 5/16. Coupons Peru f [illegible] [illegible] Coupons Mexico 18½ pCt. Coupons Ardoin Nov. l. l. 13¼, ¼ pCt.

Koers van het Geld. Beleening 3 pCt. Prolongatie 3, 3½ pCt. Wissel-Disconto [illegible] pCt.

Prijzen ten 3 ure. Integralen 53 5/16. Aand. Hand. Maatschappij 172⅛. Ardoins [illegible] 1/16.

GRANENMARKT.

11 December 1837.

In Tarwe was de handel niet zeer levendig en alleen als onderstaande ter consumtie gekocht. 132 ℔ Pommersche f 256; 127 ℔ o. Zeeuwsche f 2[illegible].

[illegible] Rogge tot vorige koersen afgegaan, oude zonder handel. 1[illegible], 183, [illegible], 185 ℔ n. Overijsselsche f 148, 150, 152, 15[illegible].

[illegible] verige prijzen. 102 ℔ Oldammer winter f 1[illegible]; 10[illegible] ℔ dito zomer f [illegible]; 104 ℔ n. Oostvriesche f 114.

Haver in een doen. 85, 86 ℔ n. fijne f 75, 76.

Kool- en *Lijnzaad* zonder handel.

Raapolie op 6 weken f 34 à 33¾. Vliegend f 33 à 32¾. Pᵒ. Mei 1838, f 30¾ à ½.

Lijnolie op 6 weken f 29½. Vliegend f 28½ à 28. Op het Voorjaar f 28.

SCHEEPVAART EN HANDEL.

Schepen in Lading.

AMSTERDAM.

HAMBURG en ALTONA, het everschip *Catharina Margaretha*, Kapt. J. Schudt, Blikman en Co.

HAMBURG en ALTONA, het Nederl. schip *de Vriendschap*, Kapt. J. H Zant, J. C. van Oven.

HAMBURG en ALTONA, het Deensch galjootschip *la Beauté*, Kapt. J. H. Coltzau, Blikman en Comp.

HAMBURG en ALTONA, het Nederl. schip *Hendrika*, Kapt. H. T. Lenning, J. C. van Oven.

HAMBURG en ALTONA, het everschip *Regina*, Kapt. H. Riebeling, Blikman en Co.

HAMBURG en ALTONA, het everschip *Minerva*, Kapt. Friedrich Brandt, Blikman en Comp.

GENUA en LIVORNO, het gezinkt Nederl. Kofschip *de Harmonie*, Kapt. J. H. Henning, J. de Rooy en C. I. de Grijs en Zoon.

MARSEILLE, het Nederl. Kofschip *Klasina Theodora*, Kapt. P. Fyn, van Ulphen en Ruys.

BORDEAUX, het Nederl. kofschip *het Jonge Reinier*, Kapt. R. W. Hellema, van Ulphen en Ruys.

HAMBURG en ALTONA, het everschip *Anna Maria*, Kapt. [illegible], Wed. Jan Salm en Meyer.

Scheepstijdingen.

Te St. Ubes gearriveerd den 21 November, van Amsterdam, D. Zweers, *Triton*, naar Rio de la Plata.

De kof, in ons blad van 5 dezer gemeld, als tusschen klippen hangende gezien te zijn, is vermoedelijk het schip *Anna*, kapt. Wegter, van Amsterdam naar Koningsbergen.

BINNENGEKOMEN.

TEXEL 12 Dec. — W.Z.W. en W.N.W. J. A. [illegible], Jonij, Koningsbergen.

VLIE 11 Dec. — TERSCHELLING 10 Dec. Niets.

HELVOET 12 Dec. — West. F. Lawson, Rosette, [illegible] King, Aquatie, dito.

BRIELLE en MAASSLUIS ...... Niets.

ANTWERPEN 11 Dec. Whitecombe, Soho, Londen. Govaerts, Con[illegible] Ditsum op de rivier. Verlee, jonge Jacob, Dantzig. Leenhof, [illegible] sum. Bruns, Geschwister, dito. Cornelis, Deux Amis, Rotterdam.

HAMBURG 8 Dec. Tiemann, Urania, Amsterdam.

MEMEL 29 Nov. Roel, Dundee, Calais.

St. MALO 28 Nov. Parmentier, Bodeur, Rotterdam. De Groot, Jacoba, Petersburg.

UITGEZEILD.

HELVOET 12 Dec. — West. J. Hart, Commercial-Paket, Londen.

ANTWERPEN 12 Dec. Schacht, Catharina, Brazilië. De Vries, Bruxelloisse, Triest. Beniest, Harriet, Lisbon. George, Mary en Elianor, Londen.

Carga-Lijsten.

AMSTERDAM.

KONINGSBERGEN, *A. J. Pekelder*, de vr. helena. 2,150 sch. Lijnzaad, Heybrock en Co.

O. J. Kuiper, de vr. jantina. 38 l. Lijnzaad, 4 l. Tarwe, L. Hoyack en Co.; 12 v. Potasch, Order.

DANTZIG, *L. B. Flonk*, de jonge flonk. 29 l. Raapzaad, Heybrock en Co.; 13 l. Tarwe, 1 l. Erwten, L. Hoyack en Co.

HAMBURG, *J. Breckwoldt*, de drie gebroeders. 13 k. Suiker, van der Schreick en Co.; 1 b., 3 k. Manuf., Bahlman en Co.; 1 b, 1 k. do., Scheute en Bunge; 1 b. do., L. Berger en Co.; 1 k. Linnen, J. Fischer en Co.; 1 k. Parfumeriën, Munchen en Co.; 2 v. Horens, C. J. Kramer; 4 k. Kramerijen, D. de Wit; 2 b. Garen, J. Sigrist; 5 b. Linnen, Ord. *D. J. Jinks*, [illegible] 70 k. Suiker, J. H. Rupe en Zoon; 15 v. Pruimen, 1 k. Ivoor, 1 p. Wollengarens, F. C. Quien; 6 v. Koopm., Ruys de Roodes en Jordan; 1 part. Stokvisch, van der Schreick en Co.; 8 b. Garens, 14 v. Koopm., Order.

EMBDEN, *H. J. Schulte*, die frau maria. 103 k. Glas, J. Fischer en Co.; 60 k. do., de Burlett en Pierson; 38 k. do., H. Verwijde en Zoon; 55 k. do., Gebr. Zahn; 8 k. do., Mulder en Co.; 61 v. Spijkers, J. Wijs; 20 v. do., J. Turner; 10 v. do., Pool en Thuret; 4 v. do., C. Willemsz; 10 [illegible] Wasdoek, D. Paxman; 2 b. [illegible]; 246 v. Spijkers, 56 k. Glas, 40 fless., 43 mand. Koopm., Order.

HANDELSBERIGTEN.

KOLONIALE EN ANDERE GOEDEREN.

Antwerpen, 11 December.

THEE. Dit artikel is prijshoudend; doch in de vorige week is er weinig in omgegaan. Tegen 16 dezer zijn 34/4 kisten beschadigde Souchon in veiling aangeslagen.

TABAK wordt goed gehouden, doch is nog zonder levendigheid; in de vorige week zijn niet meer dan 35 vaten Maryland, en 41 dito Virginy, tot geheim gehouden prijzen afgedaan.

SPECERIJEN en KRUIDENIERSWAREN. Er zijn in de vorige week verkocht 400 kistjes Rozijn, 500 cabassen Comadre Vijgen, 6,000 dito van Faro, 3,000 dozen Smyrna Vijgen, en 300 vaatjes Smirnsch Rozijn. Piment is weinig gezocht, ongeveer 130 balen zijn tot diverse prijzen verkocht. In Peper is, buiten eenige kleine inkoopen ter consumtie, niets omgegaan. De omzettingen in Rijst verminderen en hebben in de laatste acht dagen slechts bestaan in 25 tiersjes nieuwe en jarige Carolina, van f 13 à f 14½, en in eenige balen Bengaalsch, tot onveranderde prijzen. 20 kisten Calabrische Drop, zijn, uit hoofde van beschadigdheid, in publieke veiling verkocht, van fr. 42½ à 71 per 50 kilo's.

VERFWAREN. In Indigo is, behalve de verkoop van 9 kisten Java, niets omgegaan; men wacht op de veiling van den 14 dezer, bestaande in 141 ser. Guatimalo, 56 kisten Bengaalsch, en 21 dito diverse soorten. Voor Meekrappen, vooral in de beste soorten, blijft dezelfde levendige vraag bestaan, en 30 vaten van 1837, zijn in Zeeland voor hier gekocht. In Verfhouten is, na de vroegere groote verkoopen, niets meer omgegaan; Campêche is minder gevraagd, doch onveranderd in prijs; zoo ook Cuba Geelhout.

HUIDEN zijn goed prijshoudend; in het geheel zijn in de verleden week afgedaan 11,700 stuks gedr. Montevideo en Buenos-Ayres, 400 gez. Bahia, 4,100 gez. Montevideo en Buenos-Ayres, en 550 Californie.

METALEN. Weinig vraag naar Tin; en eenige aanvoeren hebben dit artikel doen dalen; eene partij Banca is tot f 50 geplaatst. Lood is delsteeds zonder vraag en er gaat niets in om; Spiauter wordt op f [illegible] per 50 kilo gehouden.

POTASCH. Ondanks de geringe vraag en omzet in dit artikel, zijn de prijzen daarvan f ½ gerezen. Thans wordt Amerikaansche op f 18 en Russische op f 16½ à f 16¾ gehouden.

ZUIDZEETRAAN. Zonder handel en zonder prijsverandering.

WOL. In de vorige week is in dit artikel iets meer leven geweest; circa 150 balen Spaansche, Soria en half fijne, zijn tot diverse prijzen afgedaan; ook eenige partijen Turksche en Russische wollen, zijn coulant tot goede prijzen verkocht.

Antwerpen 12 December.

KOFFIJ. De verkoopen hebben bestaan in: 175 balen Braziel tot 26, en 100 dito gering ord. tot 24¾ cs. In andere soorten is niets omgegaan.

SUIKER. Geene meldenswaardige verkoopen hebben hierin heden plaats gehad, doch gisteren zijn na de beurs nog 400 Matten Manilla bruin à f 13¼, vreemde vlag, afgedaan.

POTASCH. 20 vaten Russische zijn tot f 16½ verkocht, tot dezen prijs waren er meer kooporders, maar men hield op 16¾ à 17.

RIJST. Er is iets meerder vraag opgekomen en heden zijn 100 balen Bengaalsch mooije kwaliteit tot f 8⅞, en 140 balen dito ligt beschadigd, tot onbekende prijzen afgedaan. Ook zijn 80 vaten Carolina verkocht; prijs geheim.

VERFWAREN. De 6 vaten besch. Avignonsche Meekrap, heden in veiling, zijn van fr. 32 à 36 pr. 50 kilo verkocht.

Havre, 9 Dec.

KOFFIJ. Ondanks de willige berigten van andere markten, blijft het hier zeer stil in het Artikel. In deze week zijn slechts 213 balen Haïti tot 53¾ à 55¾ Entr., 100 balen Laguayra tot 62½ en 161 balen Rio van 52½ à 55 Entr. verkocht

SUIKER. In dit artikel is het stil, waartoe onze geringe voorraad bijdraagt: 132 kisten Bahia Moscovados zijn van 26 à 27, en 6 dito wit van 34 à 35.50, alles Entr. verkocht

KATOEN. In den loop dezer week zijn verkocht, 2,211 balen, te weten: 479 b. Louisiana van fr. 94 à fr. 107.50, 111 b. Mobile van 90 à 98, 1,213 b. Georgia van 87.50 à 102.50, 75 b. Fernambuc van 116 à 117.50, 298 b. Bahia van 93 a 98, 30 b. Madras tot 60, 5 b. Cuba à fr. 105. Daar de vraag niet levendig was en men eene 400 balen Georgia wilde opruimen, zijn de prijzen fr. 3 à 4 lager dan de hoogste notering van de vorige week, intusschen wordt op de hoogere koersen van Leverpool het artikel weder beter gehouden, en wordt de daling voor slechts momentaneel gehouden, te meer, daar ook de berigten van New-York van 16 Nov. willig zijn, en aldaar veel in Katoen verhandeld was; men had aldaar de Georgia, nieuwe, 12½ à 13, en de Louisiana zelfs tot 15 cents betaald. Te Charleston was de nieuwe Katoen van 11 à 12, te Savannah van 11 à 11¾, te Mobile van 8 à 11½ verkocht en te New-Orleans; [illegible] gereezen waren; eerste kwaliteit gold 7,000 R.

INDIGO. De vraag blijft bestaan, en er zijn 148 kisten van diverse soorten afgedaan tot prijzen, welke, bij die van Julij, fr. 1.60 voor de middel, en fr. 2 voor de beste, hooger zijn, op de fijne Bengaalsche is de rijzing zelfs fr. 2 25.

POTASCH. Hiermede in het stil; 10 vaten Amerikaansche eerste kwaliteit zijn tot fr. 45 cons. afgedaan, bij grootere partij zoude men tot minderen prijs koopen.

HUIDEN. 4,000 stuks Buenos-Ayres zijn van 85 à 90, en 338 droogegez. Fernambuc tot 57½ verkocht.

Rotterdam 12 December.

[illegible] Tegen 20 December is eene veiling van 1,270 balen beschadigde St. [illegible] Koffij aangeslagen; door het ver gevorderde saisoen de niet [illegible] hoeveelheid aan de markt, bepalen zich de omzettingen voor [illegible] behoeften in de tweede hand tot vorige prijzen.

[illegible] blijft algemeen prijshoudend, hoewel, wegens het ophouden der [illegible] vraag, minder dringend gezocht; van eene lading groot 6,700 matten bruin Manilla werd ¼ tot onbekende prijzen verkocht, de overige ¾ [illegible] op f 31 nieuwe conditie gehouden.

KATOEN. Alhoewel de berigten van buiten 's lands aangenaam blijven, schijnen er hier tot de gevraagd wordende prijzen geene koopers zich voor te doen, waardoor de markt als nominaal beschouwd moet worden.

TABAK. De kooplust daarin is niet levendig, en partijen van eenig belang zouden moeijelijk dan tot verlaagde prijzen tot stand te brengen zijn.

THEE prijshoudend, en wegens de niets beduidende voorraad niet lager te verwachten.

RIJST. In Carolina- of Java-Rijst geene afdoeningen te melden; de eerste soort bijna niet voorhanden.

SPECERIJEN. De omzettingen in Specerijen bepalen zich bij kleinigheden.

TIN. De kleine inkomende orders worden tot f 50 uitgevoerd.

IETS OVER DEN TEGENWOORDIGEN TOESTAND DER
PRUISSISCHE RIJNPROVINCIËN.

(*Ingezonden.*)

De door de Pruissische regering dezer dagen bewerkstelligde suspensie, en daarop gevolgde verwijdering van den aartsbisschop van Keulen, den vrijheer Droste van Vischering, is een zoo buitengewone maatregel, dat men daaruit tot het bestaan van een of ander dreigend gevaar moet besluiten, hetwelk de Pruissische regering zich genoodzaakt heeft gezien, daardoor af te wenden. De gevoelens over den toestand, waarin de Pruissische Rijnprovinciën zich in dit oogenblik bevinden, zijn zeer uiteenloopende. Want, terwijl de een niet anders dan bloedtoonelen in dezelve te gemoet ziet, is de ander daarentegen van gevoelen, dat er geene vrees voor eene verstoring der rust in dezelve bestaat. Deze van elkander verschillende gevoelens bewijzen reeds, hoe moeijelijk het valt, om met eenige zekerheid een oordeel over den geest te vellen, welke de bevolking van eenen staat bezielt, die, zoo als de Pruissische, zonder vertegenwoordigend stelsel, en bij eene censuur der openbare nieuwspapieren, door de zachte willekeur van een regtvaardigen Koning geregeerd wordt. Intusschen hebben, sedert de inlijving dier provinciën in de Pruissische monarchie, zoo vele gebeurtenissen plaats gegrepen, welke geschikt zijn, om eenig licht te verspreiden over de betrekkingen, waarin de regering en de bevolking dier provinciën thans tot elkander staan, dat het niet ongepast schijnt, dezelve kortelijk te vermelden, ten einde alzoo bij te dragen, om met kennis van zaken over eene gebeurtenis te oordeelen, waarop de aandacht van geheel Europa in dit oogenblik te regt gevestigd is.

De Rijnprovinciën, reeds in de democratische tijden der Fransche revolutie met de groote republiek vereenigd, werden door den val van Napoleon weder van Frankrijk gescheiden. Bij de verdeeling van den oorlogsbuit, werd het bezit van het grootste gedeelte dier landen door de geallieerde mogendheden aan Pruissen toegekend. De conscriptie en vele door het bestuur van den alleenheerscher ingevoerde drukkende belastingen, waren oorzaak, dat de geallieerde mogendheden in 1813 met geestdrift in dezelve ontvangen werden. Deze gunstige stemming der gemoederen werd niet weinig door eenen maatregel van het provisionele gouvernement vermeerderd, ten gevolge van welke, onderscheidene hatelijke belastingen werden afgeschaft, en plantte zich bij de inbezitneming door Pruissen op de nieuwe regering voort, ten gevolge van de herhaling, der bij Koninklijk edict van Mei 1814 gegevene verzekering, van eene in de geheele monarchie in te voeren staatsregeling; zoodat ieder vol hoop en vertrouwen eene heilspellende toekomst te gemoet zag. De later plaats hebbende organisatie dier provinciën, beantwoordde echter weinig aan die verwachting, vooral ook, dewijl niets eene spoedig op handen zijnde invoering der beloofde staatsregeling scheen aan te kondigen. De regering, den kwaden indruk, door een en ander te weeg gebragt, willende wegnemen, haastte zich, om door de oprigting eener hoogeschool te Bonn, door eene herstelling van het kiesregt des kapittels te Munster, door de afschaffing der geheime policie, en door de benoeming der zoogenaamde immediate kommissie om de invoering der grondwet voor te bereiden, eene andere rigting aan den volksgeest te geven. Dit gelukte ook volkomen. Maar toen de wegens derzelver hatelijkheid, door het provisioneel bestuur afgeschafte belastingen weder ingevoerd, en nog met eenen zwaren accijns op het gedistilleerd en den wijn of most vermeerderd werden, (welke laatste de arme wijnbouwers de bedreiging afperste, dat zij, zoo men op dezelve bleef aandringen, de wijnstokken zouden omhakken), en de minister, in eene bestraffende rescriptie op het protest der stad Coblentz, de spoedige invoering van nog andere belastingen aankondigde; toen het uiten der openbare volksstem, in zeker, aan den kanselier, door eene deputatie, overhandigd adres, waarin onder anderen verklaard werd, *dat men in geenen deele aan de vervulling der door den Koning gegevene beloften twijfelde*, door het opperhoofd van den staat werd afgekeurd, daalde de regering in het vertrouwen des volks, en verhief zich eene oppositie, welke sedert, niettegenstaande de beste door de regering voor den bloei en het welzijn dier provinciën gevormde en uitgevoerde ontwerpen, steeds in algemeenheid en kracht is toegenomen.

Intusschen was er bij de Pruissische regering een vermoeden gerezen, (want deszelfs gegrondheid is nooit gebleken), dat het tegen Napoleon opgerigte, en door dezen zoo gevreesde geheime genootschap, het deugdverbond (*Tugend-Bund*), zich op nieuw als een geheim staatkundig genootschap hersteld had, en dat daaruit voor de veiligheid der Pruissische monarchie en voor die van Europa gevaar te duchten was. Onderscheidene dagbladen lieten zich destijds breedvoerig over dit ontwerp hooren, in vele van welke de Rijnprovinciën als het voorname brandpunt van revolutionaire ondernemingen werden aangewezen. Deze, en meer andere beweringen der drukpers, aan welke men aldaar een half officiëel karakter toekende, openden de toe[illegible] meer dan ooit, en de oppositie vermeerderde op eene [illegible] zonder dat men echter ooit de majesteit van den troon uit het oog verloor.

Bij deze veelvuldige bezwaren voegden zich nog andere van eenen eenigzins teederen aard. De verarmde geestelijkheid had, namelijk, even als hare leeken, de hoop gekoesterd, dat de nog overgeblevene domeinen tot eene dotatie voor hun kerkgenootschap zouden gebezigd worden, dewijl dezelve bijna alle vroeger een eigendom van den geestelijken stand hadden uitgemaakt, toen deze hoop door den verkoop dier goederen in rook verdween. Maar boven al werden de gemoederen van het grootste gedeelte der bevolking zeer ongunstig gestemd, door de hevigheid, waarmede men een voor de regering gunstig antwoord, op de vraag omtrent de gemengde huwelijken, van hare geestelijkheid poogde te verkrijgen, gelijk mede door de beschuldiging van onverdraagzaamheid, haar toegevoegd, wegens de door haar gegevene verklaring, dat die zaak alleen met den Paus kon afgedaan worden. In dezen staat van zaken scheidde België zich van Holland af, en de weerklank, die deze revolutie destijds in de Rijnprovinciën vond, zoude ook welligt aldaar door eenen algemeenen opstand zijn gevolgd geworden, indien de regering het dreigend gevaar niet in tijds door eene sterke militaire bezetting had afgewend.

De inwendige toestand der kerk in die gewesten is echter tot op heden, zoo als onder anderen nog uit het korteling aan de hoogeschool te Bonn gebeurde kan blijken, nog te weinig bevestigd, om de gemoederen gerust te stellen, en de door de regering bewerkstelligde suspensie van den aartsbisschop, moet die gemoederen van velen der bewoners ten uiterste ontstemmen. De positie der Pruissische regering, met betrekking tot de Rijnprovinciën, is uit dien hoofde zeer moeijelijk.

Wij mogen echter van de bekende wijsheid en gematigdheid der Pruissische regering met grond verwachten, dat zij het uiterste zal weten voor te komen, en zich voor het verwijt vrij te waren, van de brandende toorts in zoo vele brandbare stoffen te hebben geworpen, hoedanige op dit oogenblik, ook buiten hare Rijnprovinciën, in Rijn-Hessen, Rijn-Beijeren, Baden, Hanover en elders, in ruime mate voorhanden zijn. Moge intusschen het gebeurde de groote mogendheden op het gevaar opmerkzaam maken, waarmede de gevolgen der Fransche Julij-revolutie EUROPA bedreigen, en even daardoor van hunne zijde krachtdadige maatregelen uitlokken, om de naburige staten voor de verdere verbreiding van dien brand te beveiligen.

Staatkundige beschouwing der Handelsovereenkomst tusschen Holland en de Staten van het Duitsche Tolverbond.

Veel is er in Duitsche tijdschriften over een handelsverdrag tusschen Duitschland en Holland, door den heer Wijthoff ter baan gebragt, gesproken geworden; maar altijd van ééne zijde beschouwd. Men heeft, blijkbaar genoeg, steeds gronden daartegen gezocht, en dezelve met rekenkundige voorbeelden van kleine beteekenis gestaafd, en dat alles gedaan met eenen onvriendelijken, nijdigen blik op de Hollanders, als of zij den Duitschers zoo geheel vreemd, ja als of zij derzelver natuurlijke vijanden waren. Bovendien is het vraagstuk tot dus verre geheel behandeld in verband tot den koophandel; en de zaak, is gewigtig genoeg, om dezelve ook uit een staatkundig oogpunt te beschouwen.

De tegenstanders van den heer Wythoff, die het handelsverdrag tusschen Duitschland en Holland ter baan heeft gebragt, beschouwen meestal Holland als eenen staat, welke aan Duitschland (naar hun voorgeven) veel kwaad berokkend heeft, en hetzelve nog steeds vijandig gezind is. Redelijker wijze moesten zij ook zeggen: Holland heeft van zijne ligging aan de zijde van West-Duitschland partij getrokken, en wenscht zulks nog meer te doen, even als Hamburg, Bremen, Dantzig (inzonderheid met betrekking tot Polen), Venetië en Genua, alle uit derzelver ligging getrokken hebben en nog trekken; hetzelve doet ook Lissabon, uit hare ligging, ten opzigte van Spanje; want aan dergelijke voorbeelden is de geschiedenis der volken rijk. Welke onafhankelijke rivier- of zeestaat zou het woord: *jusqu'à la mer* anders dan ten zijnen voordeele hebben uitgelegd, gelijk Holland deed? Voorzeker *geene enkele*. De schuld ligt derhalve meer aan de ontwerpen der protocollen, en niet zoo zeer aan de uitleggers van dezelve. Gewoonlijk wordt door de tegenpartij hierop geantwoord: Holland is ondankbaar, want zijne staatkundige herstelling moest het ons niet met gierige uitzuiging vergelden. Wel lieve tijd! Het eigenbelang beheerscht alle menschen, en handels- en scheepvaart- en stapelregten vindt men overal, en zulke dingen waren van ouds her aan de ligging, en dus ook aan Hollands ligging verbonden, en behoorden derhalve in zeker opzigt tot deszelfs *volkomene* wederherstelling. Doch er bestond destijds eene zeer gewigtige reden tot de wederherstelling van Holland, welke deszelfs vijanden zoo gaarne over het hoofd zagen. Aan wien zou men destijds (1814) Holland en de brokstukken van deszelfs koloniën geven? Aan Duitschland? Zou Engeland dit gedoogd hebben? Neen! — Frankrijk? Ook niet. Moest men al de Hollandsche koloniën aan Engeland overlaten, (dat toch als een vraatzuchtig roofdier al, wat het maar kan vinden, wegkaapt en inslokt), opdat het dan inderdaad geheel den wereldhandel alleen in handen zou hebben. Nooit kon Europa zich zelve zulk een strop om den hals leggen. Of moest men het zoo pas verwonnen Frankrijk daarmede verrijken? Hollands herstelling werd derhalve ten deele door de omstandigheden *afgedwongen*, want, bijv. wie toch zal twijfelen, of Engeland niet even graag al de specerijeilanden voor zich zou behouden hebben, als het Ceilon, de Kaap de Goede Hoop en Demerary kaapte, en (zoo het schijnt,) slechts daarom België aan Holland snoerde, om het eens weder daarvan af te rukken? En waarom konden dan de Hollanders niet weder eene onafhankelijke natie vormen, daar de nieuwere, liberale school toch de Belgische revolutie tot in de hoogste wolken verheft, omdat zij eene natie het losgescheurd en vrijgesteld, welke tegen haren zin, toegedeeld was geworden? Zijn de Belgiërs misschien nader aan de Duitschers verwant, meer met dezelve bevriend? Slechts diepe beklagelijke onkunde in de geschiedenis, kan iemand zoo jammerlijk averegts doen denken.

De Hollanders zijn van den Duitschen stam; ten deele ook de Belgiërs, doch meer met oude Galliërs (Walen) vermengd. Beiden vormden alzoo zoowat één volk, en stonden onder éénen heer, totdat de Hervorming in de 16de eeuw hen wederscheidde. De verbondene Nederlanders waren reeds vóór dien tijd eene door nijverheid verrijkte Natie, behoorden tot het Duitsche rijk, en hunne belangrijkste steden tot het Duitsche Hanzeverbond. Hunne ligging aan de monden der rivieren, verzekerden hun reeds destijds vele handelsvoordeelen, en hunne bedrijvigheid en hunne schatten, deelden zich in groote mate rondom mede, tot zelfs in de tegenwoordige Duitsche Rijnprovinciën. De ontdekking van Amerika en van den weg ter zee naar de Oost-Indië, maakten den tot dus ver grooten handel van Europa met zich zelve, met een klein gedeelte van Azië (de Levant) en Afrika, tot eene soort van kleinhandel, vergeleken bij dien, welke nu regtstreeks met de rijkste landen van Azië en met het nieuw ontdekte Amerika gevoerd werd. Dien ten gevolge moesten die steden en landen, welke aan den grooten wereldhandel geen deel konden nemen, van langzamerhand verminderen, en dien ten gevolge zou ook het Hanzeverbond, indien het al op dat tijdstip in vollen bloei ware geweest, toen toch een natuurlijken dood gestorven zijn. Spanje en Portugal werden nu de magazijnen van den groothandel, en de Nederlanden, als deelen der Spaansche Monarchij, kregen iets daarvan: want Kastilië toch behield de hoofdvoordeelen zijner ontdekkingen voor zich. Terwijl Holland, ten tijde der Hervorming, voor de vrijheid van godsdienst ten kampstrijd trad, zich van Spanje afscheurde (waarbij België bleef), en tegen dat magtige Spanje de bloedige worsteling 80 jaren volhield, veroverde het tevens rijke gewesten in Azië en Amerika (Oostindiën en Braziliën) van de Portugezen (die destijds onderdanen van Spanje geworden waren), en werden alzoo bezitters van koloniën en een grooten handelstaat: het grootste, het voornaamste gedeelte van den handelgeest, der bedrijvigheid aller voormaals vereenigde Nederlanden, hetwelk vroeger in België gezeteld was, ging nu naar Holland over; Gent en Antwerpen vielen, en België werd van langzamerhand een meer landbouwenden staat. In dien toestand werd hetzelve door de Fransche omwenteling gevonden, en eerst Holland bragt (1814) den weder met zich vereenigden broeder op nieuw in de loopbaan der handeldrijvende volken. En inderdaad, slechts met eene natie, welke een levendigen handel met zeer afgelegene werelddeelen drijft, en zelve rijke overzeesche bezittingen heeft, kan België zijnen handelsbloei [illegible] ook, vinden hare natuurlijke grenzen, en moeten eindelijk zinken, wanneer er zich geene knapen voor de artikelen opdoen.

Holland was eenmaal de grootste staat in den wereldhandel, en zulk een kan eerder een verlies, zelfs van koloniën, dragen, want de handel is niet altijd daaraan verbonden; maar meer aan de ligging, de schranderheid en den reeds verkregenen rijkdom der handeldrijvenden. — Bezwaarlijk zullen de Duitsche groote suiker-raffinadeurs, *in corpore*, ook niet de spoorweg-maatschappijen, den Hollanders derzelver ligging, handels-schranderheid, ervaring en rijkdom ontnemen kunnen, evenmin als zij dit alles op België zouden kunnen overdragen, al stieten ook al de spoorwegen op Antwerpen (de *eenigste* goede haven van België). Het behoort zeker de moeite, een bepaald onderzoek te doen, hoeveel de Duitsche Rijn-provinciën, door de aanraking met den rijken handelstaat Holland, sinds den Westfaalschen vrede, (1648) aan nijverheid en welvaart gewonnen hebben, en zulks in verhouding tot België, welks *industrie* tot het laagste peil zonk. En slechts naar *groote resultaten* moet men de wederzijdsche verbindingen der volkeren afwegen; niet met klein kramersgewigt. Of zou het voor het Westen van Duitschland hetzelfde zijn, in plaats van aan Holland, aan eene arme natie, zonder handel, te palen? Zelfs [illegible] vraagt, na elken goeden oogst: zal er dit jaar in Holland veel vraag zijn naar graan? En al ware over het geheel de uitvoer van alle voortbrengsels uit Duitschland slechts gering, de werking zal gevoeld worden; het eene [illegible] het andere. En Holland trekt uit Duitschland [illegible] België, [illegible] andere aangrenzende Staat. Doch dit [illegible] bepaalde verdedigers van het plan des heeren Wijthoff [illegible] lezers tot het bloot staatkundige.

De [illegible] der Hollanders tot vrijheid en onafhankelijkheid, en derzelver afscheiding van Spanje hadden met de hervorming, in de 16 en 17 eeuw, grooten invloed op Duitschlands onafhankelijkheid en vorming, ook opzigtelijk de beschaving. Destijds werden de Hollanders het groot model der vrijheid [illegible] regt, dan eenige andere Europesche natie in latteren tijd. De afval der Hollanders en de voortdurende worsteling tegen dezelve hadden de ontzettelijke schatten van het zoo magtige Spanje geheel verzwolgen, en de daar regerende linie van het Habsburgsche huis, kon die van Oostenrijk, welke Duitschland onder het juk wilde brengen, slechts zeer zwakken bijstand bieden. Ook Frankrijk werd, ten tijde der Ligue, door den strijd der Hollanders uit groot gevaar gered. In één woord, rondom, door geheel Europa, werkte dit in getal geringe, maar in daad en ijver magtige volkje, voor de vrijheid van natiën en personen. Van het midden der 16 tot het begin der 18 eeuw kon en moest Duitschland trotsch zijn op deszelfs Bataafsche broederen; die de jaloezij der grootste rijken wekten; die alleen, zonder eenige hulp van buiten, groote zeeslagen tegen Spanje, en later tegen de vereenigde magten van Frankrijk en Engeland durfden wagen, en overwonnen; die, in een woord, de meesters der zee waren.

Laten wij den 30 jarigen oorlog daar; maar welke verdiensten had Holland niet ten opzigte van Duitschland, wegens den kampstrijd tegen de onverzadelijke heerschzucht van Lodewijk XIV, wiens hoofddoel, zijn geheele leven door, was en bleef, het kleine, trotsche gemeenebest niet slechts te vernederen, maar onder het juk te brengen. Hij beoordeelde toch juist derzelver handelsgewigt en ligging: Holland zou, in Frankrijks handen, de sterkste kluister voor het Westen van Duitschland, en destijds de vreesselijkste geessel voor het geheele Noorden zijn geweest, en iets later, ten tijde, toen Lodewijks bondgenoot, Karel XII van Zweden met zijne oorlogswolk Denemarken en het Noordelijk Duitschland teisterde. Destijds ondervonden de Noord-Duitsche vorsten, zoo wel als die aan den Rijn, welk eene borstwering Holland was tegen den magtigen, gevreesden, zoogenaamden *grooten* Lodewijk XIV. Zelfs den blinden en hun, die niet zien wilden, werd het voelbaar gemaakt, dat Holland de westelijke poort van Duitschland is. En wie ook nu nog daaraan ongeloovig mogt twijfelen, hij leze slechts de geschiedenis van den Franschen omwentelings-oorlog. Toen Noord-Duitschland in 1795 Holland voor de wapens van Frankrijk blootliet, opende het eene ruime zijpoort, en de vijand drong, weinige jaren later, tot in deszelfs hart door, zonder weêrstaan te kunnen worden. (*Het vervolg hierna*).

ERRATA.

In den *Avondbode* van 12 Dec., Mengelw. bladz. 1, kol. 1, reg. 16, staat *souverain*, lees *suzerain*.

— — — — — » 13 Dec., bladz. 1, kol. 3, reg. 41, staat 11 Nov., lees 11 Dec.

Schouwburgen, Concerten EN PUBLIEKE VERMAKELIJKHEDEN.

STADS SCHOUWBURG.

Zaturdag den 16 December 1837: DE NEVEN, Blijspel in vier Bedrijven. Gevolgd door: ALADYN of DE WONDERLAMP, Groot Ballet-Pantomime, gemonteerd door den Balletmeester *A. P. Voitus van Hamme*, Nieuwe Kostumes en nieuwe Decoratiën van den Heer *J. E. de Vries*, Muzijk van den Heer *A. Berlijn*. *Ten Zes ure op het Tooneel.*

THÉATRE FRANÇAIS.

Jeudi 14 Décembre 1837: FRA-DIAVOLO, Opéra-Comique en 3 actes, suivi de RENAUDIN DE CAEN (demandé) Comédie-Vaudeville en 2 actes.

On commencera à 6½ heures.

Samedi 16 Décembre 1837: Sans remise, la première réprésentation de L'AMBASSADRICE, Opéra en 3 actes, retardée par indisposition; et la première de LE CAPITAINE ROLAND, Vaudeville en 1 acte.

A l'étude: LA JUIVE.

DEUTSCHES THEATER, *In der Amstelstrasse.*

19 Vorstellung im Abonnement.

Sonnabend den 16 December 1837: FIDELIO, Grosse Oper in 3 Acten, Musik von *L. von Beethoven*. *Anfang um 7 Uhr.*

Gesänge dieser Oper sind bey den Buchhändlern *A. H. Brenner*, N. Z. Voorburgwal, N° 165, und *J. D. Gertner*, Muiderplein, N° [illegible], wie auch an der Theater-Casse à 25 Cents zu haben.

TE AMSTERDAM, BIJ C. G. WITHUYS, VERANTWOORDELIJK UITGEVER EN DIRECTEUR.

Gedrukt bij A. Zweesaardt.